

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № 6 від 4 березня 2020 р.

Голова Приймальної комісії

О.Г. Самойленко

ПРОГРАМА

Додаткового вступного іспиту з політології

Другий (магістерський) рівень
Спеціальність: 052 Політологія
На основі: освітнього ступеня бакалавр,
освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст

РОЗГЛЯНУТО та ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої ради

історико-юридичного факультету

Протокол № 6 від 02 березня 2020 р.

Голова Вченої ради

доц. Мартиненко В. В.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою додаткового вступного випробування з політології є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр” у галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 052 – Політологія при прийомі на навчання на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра інших спеціальностей крім спеціальності 052 – Політологія до Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Програма містить перелік анотованих питань до міждисциплінарного іспиту, список рекомендованої літератури та критерії оцінки вступних випробувань.

Програма дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Список рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань та вмінь студентів здійснюється за принципом «зараховано» або «незараховано» з урахуванням індивідуальних особливостей студентів і базується на таких критеріях:

оцінку від 90 до 100 (відмінно) виставляють студенту, який вільно володіє матеріалом та політологічною термінологією, здатний до самостійного критичного ставлення до політичних подій і явищ, виявляє закономірності, основні тенденції та протиріччя політичного процесу, вміє робити аргументовані висновки;

оцінку від 82 до 89 (добре) заслуговує студент, який вільно володіє матеріалом, висловлює власну точку зору стосовно подій, явищ, процесів, вміє аналізувати, порівнювати, узагальнювати матеріал;

оцінка від 74 до 81 (добре) виставляється студенту, який розкриває фактичний матеріал, дає характеристику явищам, відтворює загальну картину політичних процесів, визначає політологічні поняття;

оцінка від 64 до 73 (задовільно) виставляється студенту, який виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена;

оцінку від 60 до 63 (задовільно) заслуговує студент, який розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, формулює поняття, наводить приклади, орієнтується в хронології, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами;

оцінку від 35 до 59 (незадовільно) заслуговує студент, який не володіє необхідними знаннями, лише фрагментарно відтворює фактичний матеріал і не здатний до аналізу подій, процесів і явищ;

оцінку від 0 до 34 (незадовільно) заслуговує студент, який не може розрізнити об'єкт навчання і відтворити деякі його елементи, мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, або відмовляється від відповіді.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Предметна область політології та її місце в системі соціально-гуманітарного знання

Політика як найбільш загальний об'єкт політології. Підходи до визначення політики. Політика як наука і мистецтво. Співвідношення цілей і засобів політики. Відносна самостійність політики. Взаємозв'язок політики з

іншими соціальними явищами: економікою, соціальними і національними інтересами, державою, правом, мораллю. Предмет політології. Закони та категорії науки про політику. Політологія в системі соціальних наук. Формування шкіл політичної науки у Європі та США. Загальна і прикладна політологія. Функції політології.

2. Методи і принципи політичного аналізу

Критерії наукового знання. Еволюція методів політичного аналізу: основні етапи та тенденції їх розвитку. Класифікація методів політичного дослідження: загальнонаукові, спеціальні та емпіричні. Методологічні підходи: інституційний, біхевіоральний, порівняльний (компаративний), дискурсний. Принципи системного аналізу політичних і правових процесів і явищ.

3. Історія зарубіжних політичних вчень

Історія політико-правових вчень як складова частина науки про політику. Політична думка Стародавнього Єгипту та у древніх державах Міжріччя. Основні суспільно-політичні погляди Стародавньої Індії. Політико-правові вчення Стародавнього Китаю. Виникнення і розвиток політико-правових вчень в Стародавній Греції. Особливості сутності політичних поглядів Сократа. Політичні погляди Платона. Політичні ідеали Арістотеля. Політичні вчення періоду занепаду давньогрецьких держав. Основні напрями політико-правової думки в Стародавньому Римі. Головні напрями розвитку політичної думки в Середньовіччі. Політичні і правові вчення доби Відродження та Реформації. Політико-правові концепції доби буржуазних рев.олюцій в європейських країнах XVIII століття. Ранньобуржуазний лібералізм. Політико-правові вчення утопічного характеру. Політичні вчення та правові концепції європейського

Просвітництва. Прагматично-раціоналістичні політичні і правові концепції у США доби просвітництва та боротьби за незалежність. Американський Конституціоналізм. Радикалізація політичних і правових ідей за часів Великої Французької революції. Консервативний напрям в політико-правових вченнях. Політико-правові та етичні ідеї в Німеччині в кінці ХУІІІ – на початку ХІХ сторіч. Плюралізм політико-правових ідей в Європі в ХІХ ст. Модернізований лібералізм, позитивізм, солідаризм, анархізм та ін. Політичні вчення представників критичної і революційної утопічної традиції. Особливості розвитку соціально-політичної думки Західної Європи в др. половині ХІХ ст.

4. Історія політичної думки України

Родоплемінний лад та зородження уявлень про політику на українських землях докиївської доби. Суспільно-політичний устрій та політична думка Київської Русі та Галицько-Волинського князівства (ІХ – ХІV ст.). Ідеї держави та суспільних відносин у період занепаду України і боротьби за відновлення її державності (ХV – ХVІІ ст.). Державно-політичний устрій в українській політичній думці ХVІІІ ст. Політичні ідеї першої половини ХІХ ст. Кирило-Мефодіївське товариство про державно-політичний устрій. Поширення передової політичної думки в Західній Україні. Суспільно-політична ситуація в Україні на рубежі століть. Ідеї монархізму і національного радикалізму. Націонал-комунізм в українській політичній думці. Політична ідеологія українського дисидентського руху 60-80-х років.

5. Політична влада і владні відносини

Основні підходи до визначення поняття влади. Влада як ключовий елемент політики. Різні розуміння влади. Атрибутивні і реляційні визначення влади. Природа політичної влади. Специфіка політичної влади Влада як

форма асиметричних відносин. Форми влади в історії людства. Силова модель влади. Психологічна модель влади. Функціональні моделі влади. Агенти влади. Ресурси влади. Легітимність влади. Форми і категорії влади. Насильство і ненасильство в політиці. Влада і управління.

6. Теорія політичних систем

Основи системного підходу. Системний підхід в політичній науці. Категорії системного підходу. Особливості соціальних систем. Поняття елементу політичної системи. Поняття структури політичної системи. Взаємодія системи і середовища. Відкриті та закриті системи. Моделі політичних систем. Системний підхід Т. Парсонса. Системна модель Д. Істона. Функціональна політична система Г. Алмонда. Інформаційно-кібернетична модель К. Дойча. Модель умов динамічної рівноваги політичної системи. Типологія політичних систем.

7. Держава як основний політичний інститут

Держава як загальний політичний інститут. Держава і громадянське суспільство: співвідношення понять. Місце держави в політичній системі. Еволюція поняття держави. Сучасна концепція нації-держави. Ознаки держави. Суверенітет, його структура і типи. Типи державного устрою. Унітарні та федеративні держави. Територіальна автономія, її типи і різновиди. Федерації та конфедерації, їх типи й різновиди. Форми правління. Республіка, її типи і різновиди. Монархія, її типи і різновиди

8. Теорії модернізації і політичного розвитку

Природа політичних змін. Політична зміна і політичний розвиток: співвідношення понять. Сучасні концепції політичного розвитку. Політичний розвиток як передумова економічного прогресу. Політичний розвиток як політика індустріального суспільства. Політичний розвиток як модернізація. Типи політичних змін. Поняття сучасності (модерну) і політичної модернізації. Первинна і вторинна модернізація. Умови і передумови вторинної модернізації (урбанізація, індустріалізація, політична єдність).

9. Політична культура: поняття, структура та типи

Поняття політичної культури. Політична культура як «система орієнтації щодо політичної дії». Різноманіття трактувань політичної культури. Афективні, когнітивні та оціночні орієнтації. Структура та основні елементи політичної культури. Динаміка формування політичної культури. Політична культура і політичний процес. Типологія політичних культур. «Громадянська культура» (civic culture). Особливості «західної» і «східної» політичних культур.

10. Політичні партії та партійні системи

Поняття політичної партії. Становлення поняття політичної партії. Політична партія як тип недержавного інституту. Політична партія, громадська організація і група інтересів: співвідношення понять. Типологія політичних партій. Структурна типологія: кадрові та масові партії. Ідеологічна типологія: праві і ліві партії. Функції політичної партії. Досягнення політичної рівноваги. Виховання суспільства. Партійні системи. Поняття партійної системи. Класифікації партійних систем

11. Політична свідомість та ідеологія

Ідеологія і політика. Ідеологічний і політичний плюралізм сучасності. Процеси ідеологізації та деідеологізації. Ідеологія і суспільні інтереси. Політична ідеологія та механізми владних відносин. Критерії класифікації політичних ідеологій. Роль держави в суспільному житті і проблеми побудови ідейно-політичного спектру. Типології сучасних політичних ідеологій. Лібералізм. Консерватизм. Соціалізм. Анархізм. Радикалізм. Екстремізм. «Ліві» і «праві» в ідейно-політичному спектрі

12. Суб'єкти політики

Поняття суб'єкта політики. Індивід і група в політиці. Особистість як первинний суб'єкт політики. Політика як процес взаємодії зацікавлених груп. Клас, нація та релігійна спільність як суб'єкти політики. Поняття артикуляції та агрегування інтересів. Ієрархія суб'єктів політики та їх типологія. Політичні еліти. Типологія еліт. Системи рекрутування еліт. Соціальна показність політичної еліти. Елітарність і демократія.

13. Політичне лідерство

Формальне і неформальне лідерство. Найважливіші підходи до визначення політичного лідерства. Основні концепції політичного лідерства. Типологія політичного лідерства. Функції політичного лідера в суспільстві. Порівняльний аналіз політичних лідерів сучасності

14. Політичний режим. Тоталітаризм і авторитаризм

Визначення поняття «політичний режим». Конституція як основний фактор виміру політичного режиму. Політичний режим як відношення між

суспільством і владою. Типологія політичних режимів. Поняття тоталітарного режиму. Погляди на тоталітарний режим. Авторитарні політичні режими. Відмінності авторитаризму і тоталітаризму. Різновиди авторитарного режиму.

15. Демократичні політичні режими

Визначення поняття демократія. Різноманіття характеристик поняття демократія. Демократія як принцип суспільних відносин. Демократія як форма державного устрою. Нормативний та емпіричний підходи до аналізу демократії. Історичні форми демократії. Антична демократія. Демократія в Новий час. Особливості американської демократії. Класична і сучасна концепції демократії. Типологія демократії. Пряма демократія. Представницька демократія. Плюралістична демократія. Партиципаторная демократія.

16. Теорія політичного конфлікту

Політичний конфлікт як форма політичних змін. Поняття «політичний конфлікт». Конфліктна ситуація. Суперечність і конфлікт. Політична криза і політичний конфлікт. Проблема інституціоналізації політичних конфліктів. Р. Дарендорф про соціальні і політичні конфлікти сучасності. Глобальні, міждержавні, регіональні та локальні політичні конфлікти. Функції політичного конфлікту.

17. Особистість і політика

Особистість як об'єкт і суб'єкт політики. Політична соціалізація і ресоціалізація особистості. Цілі, агенти та механізми політичної соціалізації. Пряма і непряма політична соціалізація. Авторитарний і демократичний типи

особистості. Фактори формування політичної активності особистості: соціальне середовище, освіта, політична культура суспільства, політико-правові та суб'єктивні умови. Права і свободи людини як вища цінність для особистості і суспільства. Міжнародні акти з прав людини.

18. Вибори і виборча система в Україні

Виборчий процес в Україні. Виборчі системи. Сучасна виборча система в Україні. Механізм проведення виборів. Функції виборів. Технологія виборчої боротьби. Особливості виборів в Україні. Електоральна поведінка громадян. Політичні уподобання.

19. Політичні партії та громадські об'єднання в сучасній Україні

Конституційне право громадян на об'єднання. Соціальні потреби та інтереси різних верств і груп громадянського суспільства як джерело виникнення громадських об'єднань в Україні. Проблема становлення української багатопартійності. Опозиція в Україні та її місце в механізмі владного спілкування. Проблеми партійного будівництва в Україні. Класифікація політичних партій в сучасній Україні. Тенденції розвитку сучасних політичних партій.

20. Сучасний регіоналізм

Регіоналізм і глобалізм. Регіоналізм глобальний і регіоналізм локальний. Принцип субсидіарності. Децентралізація, регіоналізація, федералізація. Регіоналізм: політичний, економічний, культурний. Просторові особливості України. Різноманітність регіонів. Динаміка

міжрегіональних диспропорцій. Центр - периферія. Зовнішні чинники регіоналізації. Транскордонне співробітництво.

21. Світова політика і міжнародні відносини

Співвідношення предметних областей світової політики, міжнародних відносин і політології. Міжнародні дослідження в сучасній Україні. Міжнародні відносини як особлива сфера суспільного життя, історичний характер їх виникнення та розвитку. Взаємозв'язки та взаємовідносини в міжнародному середовищі. Співвідношення понять «світова політика», «міжнародна політика», «міжнародні відносини», «зовнішня політика». Поняття і ознаки актора міжнародних відносин Зовнішня політика держави, її внутрішні джерела, інструменти, методи. Теоретичні парадигми міжнародних відносин. Становлення біполярної структури міжнародних відносин. Теорія війн та їхня категоризація. Глобальні проблеми людства.

22. Глобалізація та її вплив на політичний розвиток світу

Поняття глобалізації. Витоки та основні напрямки глобалізації. Суб'єкти і об'єкти глобалізації. Тенденції глобалізації та руйнування тоталітарних і авторитарних режимів. Глобалізація і демократія. Сутність глобальних проблем сучасності та шляхи їх вирішення. Інтеграційні процеси у світовій політиці в другій половині ХХ століття. Посилення ролі міжнародних організацій, об'єднань, корпорацій у світовому співтоваристві. Зміна ролі і місця національної держави. Глобальні проблеми і світовий політичний процес.

23. Етнополітологія

Поняття «нація» і «етнос». Підходи до співвідношення національного і етнічного в політології. Взаємодія понять «національна політика» і «етнічна політика» («етнополітика»). Місце, роль та значення етнополітики в політичному процесі. Внутрішня структура етнополітики. Етнополітичні фактори. Предмет етнополітичних відносин. Види етнополітичної діяльності: культурне відродження, культурний автономізм, політичний автономізм, рух за територіальне самовизначення, сепаратизм. Сучасна політологія про природу етнічних конфліктів. «Етнополітичні конфлікти» і «міжетнічні конфлікти» - смислові критерії і межі застосування категорій. Основні джерела етнополітичних конфліктів в пострадянському просторі. Дифузійністська школа в етнополітології. Англійська антропологічна школа функціоналізму. Ксенофобія та етнополітичний екстремізм: взаємозв'язок та особливості явищ. Характеристика концепції «nation-building». Етнічні політичні партії в Україні: можливості створення та електоральні перспективи. Українські діаспори як інструмент зовнішньої політики. Етнічні меншини в Україні: стратегії та інтеграції в українське суспільство.

24. Практична політологія

Маніпуляція та захист від неї в політичному менеджменті. Стратегія, тактика, ресурси та планування політичної кампанії. Формування, основні функції та кадровий склад політичної команди. Технології виборчих кампаній. Конфліктний медіаторинг: поняття, сутність, функції та зміст. Технології прийняття політичних рішень.

ЗРАЗОК ЗАВДАНЬ

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова Приймальної комісії,
Ректор університету

_____ 20 р.

Варіант №
екзаменаційного завдання
для проведення додаткового
вступного іспиту з політології
Другий (магістерський) рівень
Спеціальність 052 -«Політологія»

1. Основні принципи сучасної демократії. Етапи і фази переходу від авторитарних до демократичних режимів.
2. Методологія порівняльного аналізу. Мережевий підхід в політичній науці.

Схвалено: Кафедрою політології, права та філософії

« » 20 р., протокол №

ЛІТЕРАТУРА

1. Абетка української політики: довідник. Вип. 5 / Авт. Упорядник М. Томенко. - К.: Смолоскип, 2002.
2. Бебик В.М. Політологія для політика і громадянина. - К.: МАУП, 2003.
3. Дергачов В.А. Геополітика. - К., 2000.
4. Сріна А.М., Заходай В.Б., Срін Д.Л. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2004.

5. Карась А. Філософія громадянського суспільства в класичних теоріях і некласичних інтерпретаціях. - Київ - Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003.
6. Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера: Пер. з нім. / Під ред. проф. Євгена Причепія. - К.: Тандем, 2002.
7. Політологія. Навчально-методичний комплекс / За ред. проф. Ф.М. Кирилюка. К., 2005.
8. Світа Г. М. Вступ до політології, навчально-методичний посібник (рукопис). - Львів. 2007.
9. Шляхтун П.Г. Політологія (теорія та історія політичної науки). К.: Либідь, 2002.
10. Августин Блаженный. О Граде Божем. Т.3. – Санкт-Петербург. Амитея. Киев.
11. Аврелий Марк. Наедине с собой. Размышления //Римские стоики: Сенека, Эпиктет, Марк Аврелий.- М., 1995.
12. Аквинский Ф. Трактаты о правлении. – М., 1993.
13. Аристотель. Никомахова зтика. Політика. Сочинения: В 4 т., -Т.4 - М., 1983
14. Аристотель. Політика// Соч. в 4 т. – М., 1993. – Т.4.
15. Арон Р. Этапы развития социологической мысли// Соч. в 4 т. М., 1993. Т. 4.
16. Бергер А. Политическая мысль древнегреческой демократии. – М., 1966.
17. Боргом Ю. Фома Аквинский. –М., 1966.
18. Вебер М.Покликання до політики// Соціологія. Загально-соціологічні аналізи. Політика. – К., 1998.
19. Вернан Ж.-П. Происхождение древнегреческой мысли. – М., 1988.
20. Гаджиев К.С. Политическая наука. – М., 1995.
21. Гегель Г.В.Ф. Лекции по истории философии. –СПб., 1994. Кн.3.
22. Древнекитайская философия. Собр. текстов. В 2 т. – М., 1972.

23. Короткий політологічний словник. За ред Б.Кухти. –Львів, 1994.
24. Основи політичної науки. Курс лекцій / За ред. Б.Кухти. – Ч.1.- Львів, 1996.
25. Переломов Л. С. Слово Конфуція, М., 1992.
26. Платон. Государство. Сочинения: В 3 т. М., 1971, Т.3, Ч.1.
27. Платон. Діалоги. – К., 1995
28. Платон. Законы// Собр. соч. в 4 т. – М., 1972. – Т.3. – Ч. 2.
29. Платон. Политика// Собр. соч. в 4 т. – М., 1972. – Т. 3. – Ч. 2.
30. Римские стоики: Сенека, Эпиктет, Марк Аврелий. М., 1995.
31. Себайн Дж., Торсон Т. Історія політичної думки. К., 1997.
32. Сенека Л.А. Моральні листи до Луцилія. – К., 1996.
33. Цицерон. О государстве, о законах. Диалоги. М., 1994.
34. Макиавеллі Н. Державець. – К.,1998.
35. Мор Т. Утопия. – М., 1976.
36. Аквинский Ф. Трактаты о правлении. – М., 1993.
37. Гроций Г.О. О праве войны и мира. – М., 1956.
38. Спиноза Б. Богословско-политический трактат. – М., 1985.
39. Гоббс Т. О гражданине. Сочинения в 2-х т. – М., 1989. – т.1.
40. Гоббс Т. Левиафан. Сочинения в 2-х т. – М., 1989. – т.2.
41. Локк Дж. Два трактата о правлении. Сочинения т.3. – М., 1988.
42. Монтескье Ш.Л. О духе законов. – Избранные произведения. – М., 1956.
43. Руссо Ж.Ж. Общественный договор или принципы политического права. Трактаты. – М., 1988.
44. Гельвецій. Про розум., - К., 1984.
45. Гольбах П.А. Естественная политика или беседы об истинных принципах правления. // Избр.произв. в 2-х т. – М., 1963. т.2.
46. Джеферсон Т. О демократии. – СПб., 1990.
47. Кант И. Метафизика нравов. Ч.2. Метафизические начала учения о праве. Сочинения. – т.4. – М., 1965.

48. Кант И. К вечному миру: идея всеобщей истории во всемирно-гражданском плане. – М., 1966. Т.6.
49. Гегель Г.Ф. Философия права. – М., 1990.
50. Берк. Размышления о революции во Франции и заседании некоторых обществ в Лондоне, относящихся к этому событию. Сокр. Пер. – М., 1990.
51. Пухта Ф. Энциклопедия права. – М., 1993.
52. Токвиль А. О демократии в Америке. – М., 1994.
53. Бентам И. Введение в начала нравственности и законодательства. – Основные начала гражданского кодекса. – Основные начала уголовного кодекса. Избранные сочинения. – С-Пб., 1990. – т.1.
54. Милль Дж. Ст. Представительное правление. – М., 1989.
55. Конт О. Общий обзор позитивизма. Сочинения. – М., 1970. – тт. 1-2.
56. Спенсер Г. Основания социологии. – СПб., 1996.
57. Штирнер М. Единственный и его собственность. – Харьков, 1994.
58. Прудон П.Ж. Что такое собственность ? Или исследования о принципе права и власти. – М., 1990.
59. Довгич В.А. Українська ідея в політичній теорії М.Драгоманова. — К., 1991.-155 с.
60. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. — К., 2000. — 360 с.
61. 50. Грінченко Б., Драгоманов М. Діалоги про українську національну справу / НАН України; Інститут української археографії / А.Жуковський (сост.). -К., 1994.-286 с.
62. Алексеева Т.А. Современные политические теории. – М., 2000.
63. Лібералізм : Антологія / Упоряд. О.Проценко, В.Лісовий. – К.: Смолоскип, 2002.
64. Майер Т. Демократический социализм- социальная демократия. – М., 1993.

65. Маркузе Г. Одномерный человек. – М., 1994.
66. Мітчелл Д. Психолоаналіз і фемінізм: Радикальна переоцінка психоаналізу Фроїда / перекл. з англ. І.Добропас і Т.Шмігер. – Львів: Астролябія, 2004.
67. Націоналізм: Антологія/ Упоряд. О.проценко, В.Лісовий. – К.: Смолоскип, 2000.
68. Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология / Под ред. В.Л.Иноземцева. – М., 1999.
69. Политическая наука в Западной Европе / Под ред. Ханса-Дитера Клингемана; пер. с англ. М.Гурвица, А.Демчука и др.; под ред. Е.Б.Шестоपाल. – М.: Аспект-Пресс, 2009. – 487 с.
70. Політична наука. Словник: категорії, поняття і терміни / За ред. Б.Кухти. – Л.: Кальварія, 2003. – 498 с.
71. Романюк А. Політична доктрина націоналізму// Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Політологія, Філософія. Вип. 11. – Ужгород: Вид-во Ужгородського національного ун-ту “Говерла”. 2009. – С.261-268.
72. Луцишин П.В., Луцишин Н.П. Теорія міжнародних відносин.- Луцьк, 2003.
73. Шепелєв М. А. Теорія міжнародних відносин: підручник для студентів вищих навчальних закладів. - К. : Вища школа, 2004.
74. Мадіссон В.В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин.- К., 1997.
75. Бауман Зигмунт. Глобализация. Последствия для человека и общества/Пер. с англ.- М.: Изд-во “Весь Мир”,- 2004.- Гл.2,3.
76. Бек Ульрих. Что такое глобализация? Ошибки глобализма – ответы на глобализацию/ Пер. с нем.- М., 2001.- Ч.П.
77. Бжезинський З. Велика шахівниця.- К., 1999.
78. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире: Пер. с англ. — СПб., 2001.

79. Валлерстайн И. После либерализма: Пер. с англ. / Под ред. Б. Ю. Кагарлицкого. М.: Едиториал УРСС, 2003. - 256 с. – Ч.ІУ.
80. Гелд Дейвід, Мак-Грю Ентоні. Глобалізація /анти глобалізація/ пер. с англ.- К.: К.І.С.- 2004.
81. Гантінгтон, С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку : Пер. з англ. / С. П. Гантінгтон. - Львів : Кальварія, 2006. - 472 с
82. Гидденс Энтони. Ускользящий мир: как глобализация меняет нашу жизнь / Пер. с англ.- М.: Изд-во “Весь Мир”,- 2004.- Гл.1,5.
83. Глобальні модерності/ За ред. М.Фезерстоуна, С. Леша, Р. Робертсона; Пер. з англ. Т. Цимбала. – К.: Ніка-Центр, 2008.
84. Гоббс Т. Левиафан. Сочинения в 2-х т. – М., 1989. – т.2.
85. Світова та європейська інтеграція: організаційні засади/ За ред. Я.Малика та М.Мальського.- Львів, 2001.
86. Макіавеллі Н. Державець. – К.,1998.
87. Лейпхарт А. Демократия в многосоставных обществах: сравнительное исследование / Пер. с англ. - М.: Аспект-Пресс, 1997.
88. Токвіль Алексіс де. Про демократію в Америці. Пер. з франц. - К.: видавничий дім "Всесвіт", 1999.
89. Фромм Е. Бегство от свободы / Пер. с англ. - М.: Прогрес, 1989.
90. Хайек Ф.А. Дорога к рабству. - М.: Экономика, 1992.
91. Шумпетер Йозеф А. Капіталізм, соціалізм і демократія. Пер. з англ. -К.: Основи, 1995.
92. Алексеенко І.В. Національні держави в умовах глобалізації світу: (політичні і правові аспекти): Монографія. – К.: Б.в.; Ніжин: Аспект – Поліграф, 2006. – 360 с.
93. Алмонд Г., Пауэлл Дж., Стром К., Далтон Р. Сравнительная политология сегодня: Мировой обзор: Учебное пособие / Сокр. пер. с англ. А.С.Богдановского, Л.А.Галкиной; Под ред. М.В.Ильина, А.Ю.Мельвиля. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 537 с.

94. Кухта Б., Романюк А., Старецька Л., Угрин Л., Красівський О., Ткаченко Г. Політична наука: Словник: категорії, поняття і терміни. – Львів: Кальварія, 2003. – 500 с.
95. Левенець Ю. А. Держава у просторі громадянського суспільства / НАН України; Інститут політичних і етнонаціональних досліджень. — К. : Освітня книга, 2006. — 272 с.
96. Лейпхарт А. Демократия в многосоставных обществах: Сравнительное исследование. – М.: Аспект Пресс, 1997. – 288 с.
97. Обушний М.І., Примуш М.В., Шведа Ю.Р. Партологія: Навчальний посібник / За ред. М.І.Обушного. – К.: Арістей, 2006. – 432 с.
98. Пауел Дж.-Б. Сучасні демократичні країни. Участь у політичному житті, стабільність і насильство / Пер. з англ.: Христенко О.В., Горбатько В.К. – Харьков: Каравела, 2004.–288 с.
99. Радченко О.В. Влада і вибори: інституційна взаємодія в демократичному суспільстві: Монографія. – Харків: Магістр, 2006. – 243 с.
100. Рудич Ф. М., Балабан Р. В., Ганжуров Ю. С. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку. – К. : Парламентське вид-во, 2006. –412с.
101. Сарторі Дж. Порівняльна конституційна інженерія: Дослідження структур, мотивів і результатів. Пер. з 2-го англ. вид. – К.:АртЕк, 2001. – 224 с.
102. Сравнительная политика. Основные политические системы современного мира / [Авт. Кол.: В.Бакиров, Н.Сазонов, В.Фисун и др.]; Ред. В.Бакиров, Н.Сазонов. – Харьков: ХНУ им. В.Н.Каразина, 2005. – 591 с.
103. Таагепера Р., Шугарт М.С. Описание избирательных систем // Современная сравнительная политология: Хрестоматия. – М., 1997.
104. Троян С.С. Порівняльні політичні системи сучасності: Навч. Посіб. Для студ.вищ.навч.закл. – К.: НМЦВО, 2003. – 266 с.
105. Дюверже М. Политические партии.- М., 2000.

106. Обушний М.І., Примуш М.В., Шведа Ю.Р. Патологія: Навч. Посібник / За ред. М.І. Обушного.- К.: Арістей, 2006.- 432 с.
107. Основи демократії. Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / За заг. ред. А Колодій.- К.: Вид-во “Ай Бі”, 2002.- 684 с.
108. Примуш М.В. Політичні партії: історія та теорія: Навч. Посібн.- К., 2008.- 416 с.
109. Сучасний виборчий PR: Навч. Посібник / Кер. авт. колективу В.В. Лісничий.- К.: Видавничий дім “Професіонал”, 2004.- 384 с.
110. Хімченко О.Г. Політичні партії і виборчий процес в умовах розбудови демократичного суспільства: Навчальний посібник.- К.: Видавничий дім “Професіонал”, 2006.- 208 с.
111. Шведа Ю. Теорія політичних партій та партійних систем: Навч. Посібник.- Львів: Тріада плюс, 2004.- 528 с.
112. Шведа Ю. Р. Політичні партії. Енциклопедичний словник.- Львів: “Астролябія”, 2005.- 488с.
113. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні.- Львів, 2010. – 462 с.
114. Шведа Ю. Партії та вибори: європейський досвід і українські реалії. Енциклопедичний словник.- Львів, 2009.- 500 с.
115. Шведа Ю.Р.. Теорія політичних партій і партійних систем Львів, ЦПД, 2002. – 434 с.
116. Тимофеева Л.Н. Политическая конфликтология. М., 1996.
117. Управління конфліктними ситуаціями //Тариавська Н.П., Пушкар Р.М. Менеджмент: Теорія та практика: Підручник для вузів. - Тернопіль: Карт-бланш, 1997Цукерман М. Введеніме в политический анализ. – М., 1995.
118. Хрусталеv М.Теория политики и политический анализ. – М., 1995.
119. Мангейм Д., Рич Д. Политология: Методы исследований. – М., 1997.
120. Бебик В. Базові засади політології. К.: 2000.
121. Бурдьє П. Социология политики. – Москва: Логос, 1993. – 334 с.

122. Кухта Б. Влада та політичні рішення. Львів: Кальварія. – 2004.
123. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. – Львів: Тріада плюс, 2004. – 392 с.
124. Хейвуд Е. Политология. Перевод с английского под редакцией профессора Г.Г. Водолазова и доцента В.Ю. Вельского. М., 2005.
125. Белл Д. Прихід постіндустріального суспільства // Сучасна зарубіжна соціальна філософія. – К.: Либідь, 1996.
126. Кола Д. Политическая социология / Пер. с франц. – М.: Весь мир, ИНФРА–М, 2001. – 406 с.
127. Пахарев А.Д. Политическое лидерство и лидеры. Монографія. – К.: Знание Украины, 2001. – 270 с.
128. Токвіль де А. Давній порядок і революція / Пер. з фран. Г.Філіпчук. – К.: Юніверсум, 2000. – 224 с.
129. Тофлер Е. Третя хвиля / Пер.з англ. – К.: Всесвіт, 2000. – 480 с.
130. Тофлер Э. Метаморфозы власти / Пер. с англ. – М.: Издательство АСТ, 2002. – 669 с.
131. Мала енциклопедія етнодержавознавства – К., 1996.
132. Е. Сміт. Національна ідентичність. – К., 1999.
133. М. Brown The Causes of Future Conflict: An Overview in Nationalism and Ethnic Conflict \ Ed. by M. Brown, 2001.
134. Нагорна Л. Радянська національна політика \ Політологічні читання. – №1, 1995.
135. Пряхин В.Ф. Региональные конфликты на постсоветском пространстве. – М., 2002.
136. Шкляр Л. Етноконфліктний потенціал в Україні: особливості, характер, типи \ Етнополітичні конфлікти в посттоталітарному просторі. – К., 1999.
137. Майборода О. Російський націоналізм в Україні. – К., 1999.